بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/180
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަލީ ޒިޔާދު، އަސްކަނދަރުގެ، ސ. ފޭދޫ (ދރ. އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނަންބަރު A203731)
- އިސްތިއުނާފު ނަގައިދޭ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 10 ސަފަރު 1442 / 27 ސެޕްޓެމްބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ސަފަރު 1442 / 05 އޮކްޓޫބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:
- ނަންބަރު:145-B6(579-2020)/SHB/2020/58
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚު: 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020

• ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

-1 މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/2020/58 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ސަރުކާރު އަދި ފާރިސް އުސްތާޛާ ހިމާޔަތްކުރަން ބޭނުން، އެކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ސ. ފޭދޫ، އަސްޓަރލީގެ، އަދި ޖެއްސުގެ ފަރާތުން ހިމާޔަތުގެ އަމުރެއް ހުށަހެޅުމުން ބެލިފައިވާ ފޭސިސްއާއެކު. މިފޭސިސްއާގައި އިސްތިއުނާފު ދައުވާ ފަރާތަށް ޕްރޮޓެކްޝަން އޯޑަރު. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/2020/58 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު އެކޯޓު އަމުރަކީ ސ. ފޭދޫ، އަސްޓަރލީގެ، އަދި ޖެއްސުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ އިތުރުކުރުމަށް މަޢުލޫމާތާއި ހުރި، ކުރެވުނުކަމާއިކުރާ ގަދަކަމުން ޖިންސީ ކުށް ކުރުމުގެ މައްސަލާ ގުޅޭގޮތުން މައްސަލައިގެ ސަލާމަތީ ނިމެންދެން ހިނގާނެ ޖަލްސާގައި ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރައްވާ ނިންމެވި ކޯޓު އަމުރެއްކަމުގައިވެއެވެ.

• އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

-2 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/2020/58 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ސަރުކާރު ނުވަތަ ފާރިސް ހަމަޖެހޭ ހިމާޔަތް ކަމަށް ސ. ފޭދޫ، އަސްޓަރލީގެ، އަދި ޖެއްސުގެ ފަރާތުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން، 02 (ދޭއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އަންނަނިވިކަމަށްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކޮށްދެއްވާފައިވެއެވެ.

-2.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރަނީ އެއީ ހުރަހަކަށްވާތީ މިވާ އަމުރަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ދަޢުވާގެ ދަށުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރުކަމަށްވާއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ދަޢުވާ އެ ކޯޓަށް ބަލައިގަތް ގޮތާއި ގުޅޭގޮތުން ސާފުނޫ އުފައްދަވާފައި ވަނީކަން، އެކަމުން ދިފާޢަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ނުރައ އެ ދަޢުވާގެ ދަށުން ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

-2.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް، ބަންދުގައި ވަނިކޮށް، އަދި އެކަން ފާހަގަކޮށްފައި ވަނިކޮށް އެކަމަށް

[illegible] ނުލިބި، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

ފަރީޤުން ހުށަހެޅި [illegible] [illegible]

3- ޢަލީ ޝިނާނުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށުގެ [illegible] ޝަރީޢަތް މަރުޙަލާގައި ސ. [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D3C/2020/19 ކޭސް އަމުރުން [illegible] ހިންގުން ނުވަތަ މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަލީ ޝިނާނު ބަންދުކުރުމަށް 24 ޖޫން 2020 ވަނަ ދުވަހު އަމުރުކޮށް އެ އަމުރުގެ ދަށުން [illegible] [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ނަންބަރު 981/2020/D/4 ދަޢުވާ [illegible] އިން 'ކުޑަކުއްޖަކާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ' ޢަލީ ޝިނާނުގެ މައްޗަށް ސ. [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން 08 ޖުލައި 2020 ދުވަހު [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/145/2020/566 (02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) ސިޓީއިން އެދިފައިވާތީއެވެ.

4- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ [illegible] ހުށަހެޅުމުން މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުން ސ. [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ޢަލީ ޝިނާނު [illegible] [illegible] ޢަލީ ޝިނާނު [illegible] ޝަރީޢަތް ހިންގުން [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެފަރަޔިން އަމަލުކުރުމަށް. ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ސިޖިލް[1] އަކުން އަންގައި މައްސަލަ އަރިހުގާ ފުރުޞަތުދީފައިވާ ކަން އެނގެން އޮތެވެ.

5- އަދި ބުނެވިދިޔަ ސިޖިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރަން ނިންމާފައި އަމުރު، މައްސަލަ މިކޯޓުން އަނބުރާ ފޮނުވުމަށް ހިސާބު ނިމުމަށް އަރިހުން ވެސް މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ދަނޑިވަޅުގައި ބަލައިގެން ނިންމުމަށް މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާތީ 05 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައި މި މުއްދަތުގައި ބަންދުކޮށްގެން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމައި މި މައްސަލަ ފުރިހަމަކޮށް 05 ދުވަހުގެ ބަންދުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަލައި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ދިރާސާކޮށް ތަޙުޤީޤު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާތީ މި ކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ފުރިހަމަކޮށް ބަލާ ނިންމުމަށް ހިސާބު ވަގުތު ދިނުމަށް ފެނިގެންނެވެ. މި ގޮތަށް މި ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ފުރިހަމަކުރުމަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ތަނުގެ ދަށުން ކުރިޔަށްދާތީ ހުކުމް މި ކޯޓުގައި ދީގެން ކޮމިޝަނުން މާބަނޑުވެރިކަން ޝަރީޢަތް ހިންގާނެ ގޮތް އަދި މިނިވަންކަން ކަށަވަރުކޮށްދެއްވާށެވެ. މި މައްސަލައަކީ އަވަސް ކަނޑައަޅާ ޙިމާޔަތްދޭން މި ތަނުގެ ބަދަލުގައި މިފަދައިން ކަނޑައަޅާ ތާރީޚެއް ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކޮށްފައެވެ." މިފަދައިން ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.

މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްގެން ކުރިން 02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި އަދި ޕީޖީގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއާ އަދި ޕީޖީގެ ބަންދު ކުރުމަށްއެދުމުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރަން ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަންގައިދީފައިވާތީ ފަދަ ތަޙުޤީޤު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އަދި ފަހުން ވެސް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އެ މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގެ 13:01 ގައި ކަން ހަމަޖެހިފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ އެނގެން އޮތެވެ.

6- އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ވޯރަންޓުގެ ދަށުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރުގައިވާގޮތުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ވޯރަންޓު އޮތްކަން ބަލައިގެން މިޔަދު އިސްތިއުނާފު ކޮށް ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފާސްކުރެއްވި ބާޠިލު އަމުރު ދަށުން ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައެވެ.

---

[1] ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޯގަސްޓް 2020) ސިޖިލް

ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ކޯޓުތަކާއި ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި ކޯޓުތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޚްތިޞާޞްތަކުގެ އިތުރުން، ބައެއް ޙާލަތްތަކުގައި އެކަންކަމާގުޅޭ ނިސްބަތަށް ސަރަޙައްދީ އިޚްތިޞާޞް އެ ކޯޓުތަކަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި މިގޮތުން އެމާއްދާއަށް ބަލާއިރު،

(ހ) [illegible] ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ދާއިމީ އެޑްރެސް ހުންނަ ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން، ދަޢުވާ ލިބޭ [illegible] އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް ކަމަށްވާނަމަ، [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިމީ އެޑްރެސް [illegible] ދާއިރާގެ ކޯޓަށް އެ ކޯޓުތަކުން؛

(ށ) މުދަލުގެ މައްސަލަތަކުގައި މުދާ ނުވަތަ މުދަލުގެ ބައެއް ހުރި ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން؛

(ނ) ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ހުށަހަޅާނަމަ، އެ އިދާރާއެއް ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއް ހުރި ދާއިރާއެއްގެ ކޯޓުތަކުން؛

(ރ) ކޮންޓްރެކްޓެއް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާއެއްގެ ކޯޓުތަކުން، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާއެއްގެ ކޯޓުތަކުން

(ބ) ތަރިކައިގެ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] ދާއިމީ އެޑްރެސް ހުރި ދާއިރާގެ ކޯޓު ނުވަތަ [illegible] [illegible] ހުރި ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން؛

(ޅ) [illegible] މައްސަލަތަކުގައި [illegible] ހުރި ކޯޓުތަކުން؛

(ކ) [illegible] މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ދާއިމީ އެޑްރެސް ހުރި ދާއިރާގެ ކޯޓު ނުވަތަ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން، ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާއެއްގެ ކޯޓު، ނުވަތަ [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ކޯޓުތަކުން؛

(އ) [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ދަޢުވާލިބޭ [illegible] [illegible] ކޯޓުތަކުން؛

(ވ) ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ދިރިއުޅޭ ވަކި އެޑްރެހެއް ނެތްނަމަ އަދި މި މާއްދާގައި [illegible] ގޮތުގެމަތިން، މައްސަލަ [illegible] ނެތްނަމަ ދައުވާކުރާ ފަރާތް އުޅޭ އެޑްރެސް ހިމެނޭ ދާއިރާގެ ކޯޓަށްނުވުން؛

(މ) ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް ދިރިއުޅޭ ދާއިރާގެ ކޯޓަށްނުވުން؛

(ފ) މައްސަލައިގެ ހެކިބަސްދޭ [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ކޯޓަށްނުވުން؛

މިފަދައިން ކަމުގައި، އިސްވެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައިގެ ސަރަޙައްދީ އިޚްތިޞާޞުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

7- ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ށ. ފުނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޮގަސްޓް 2020) ސިޓީ އިން މި މައްސަލަ އަނބުރާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ ށ. ފުނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ 19 [illegible] ސަބަބުން އެކަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 2 ވަނަ އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 163 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް [illegible] 163-1 [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި [illegible] އިސްތިއުނާފު އާއެކު އުސޫލުތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދުލު އިންސާފު [illegible] ނުގެއްލޭ ގޮތުގެމަތިން [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ށ. ފުނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] (ޕީޖީ [illegible]) ގެ ވަކީލު އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކޮންޓިނިއުއަސް ހިއަރިންގެ އެއްގެ ތެރެއިން ގެންދަންޖެހޭ ބާވަތުގެ މައްސަލައެއްގެ ކަމުގައި ވާތީއާއި [illegible] ކޯޓަށް (ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް) ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ސިޓީއަށް ބެލުމުން އެނގެން [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ކޯޓުތަކާއި ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

8- ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/03/SC "އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއްގެ ވަކި ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ [illegible] އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއްގެ ވަކި ބައެއް [illegible]." [illegible]

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، މިމައްސަލައިގައި އަމަލު ކުރަންޖެހޭނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/03/SC ސަރކިއުލަރގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިމައްސަލައިގައި ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޯގަސްޓް 2020) ސީޓީއަކުން މި މައްސަލަ [illegible] [illegible] ކޯޓަށް (ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް) ނުވަތަ [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމާއި މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ ބާވަތުން [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] 05 ދުވަހުގެ މުއްދަތުން ބަންދުގައި [illegible].

9- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު ކަމަށްވުމާއި 05 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 އިން ފެށިގެން އަދި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގެ [illegible] ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޯގަސްޓް 2020) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ފަޔާޒު ޙަބީބް، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ ތާއީދުކުރައްވަމެވެ.

ޢަމަލުކުރާ ޙުކުމް

-10 އާންމު ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުން އާންމު އުސޫލުން އަމަލުކުރެވެނީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކުރުމުގެ [illegible] ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތީގައި [illegible] [illegible] ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކަށް [illegible]، އެކަން ބަންދުން [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 4 ޙާލަތުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރަށް ޤަނާޢަތްކުރެވިއްޖެނަމައެވެ. އެއީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނަކީ އާންމު ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކާމެދު އަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނު ކަމުގައިވާތީއެވެ. ނަމަވެސް ބައެއް ޚާއްޞަ ބާވަތްތަކުގެ ކުށްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތައް ކަނޑައަޅައިދޭ ޤާނޫނުތައް މަޖިލީހުން ހަދާފައި ހުންނަ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުތަކަކީ [illegible] އާންމު އިޖުރާއަތުތަކުން [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނު ހިންގުން [illegible] ނޫނެވެ. އެގޮތުން މިސާލަކަށް [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ޤާނޫނެއް ވެއެވެ. އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުން އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އެވެ.

-11 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކުން އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ބައެއް [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި މި ބަޔާންކުރާ އިސްތިސްނާތަކެވެ.

2. (ހ) މުޖުތަމަޢުގައި [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(ނ) ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(ރ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބުނެފައިވާ ފަދައިން [illegible] ގާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

12- ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންނަށް ގާނޫނުއަސާސީގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ބައެއް އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމާއިގުޅޭގޮތުން އެ ގާނޫނުގެ ފަސްވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އަންނަ އެ ގާނޫނުގެ 26، 27، 28 އަދި 29 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެ މާއްދާތަކާއި، ގާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ވަނީ ތިރީގައި މިބަޔާންކުރާ އިބާރާތްތަކެވެ.

26. މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

27. [illegible] [illegible] 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ [illegible].

28. [illegible] 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible].

29. (ހ) މިޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާ އާއި 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމުގައި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ޙައްޤުތައް އުނިކުރަނީ ހިފެހެއްޓެނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ޑިމޮކްރެޓިކް ޙާޖަތް ކަނޑައެޅުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 6 ނުކުތާއަކަށްވެސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް އުނިކުރަނީ ހިފެހެއްޓުމުގައި، ޢަދުލުވެރި [illegible] [illegible] ޙާޖަތް [illegible].

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަނީ ތިރީގައި މިބަޔާންކުރާ ޢިބާރާތުގައެވެ.

16. (ހ) އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފުނުވާގޮތުގެމަތިން، މިބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޢަދުލުވެރި ޑިމޮކްރެޓިކް [illegible] [illegible] ހިފެހެއްޓިދާނީ މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ނެވެ."

އެހެންކަމުން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާތަކުން އެނގިގެންދަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއް ވާހިނދު [illegible] [illegible] އެކުދިން ރައްކާތެރިކުރުން، އެކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަން [illegible] އިސްކަންދިނުމުގެ ގޮތުން އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައެއް އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމަށެވެ. އެގޮތުން ހަނިކުރުމުގެ ބައެއް އުނިކޮށް މިނިވަންކަން [illegible] ނުވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަންދުކުރުމުގައިވާ "[illegible] [illegible] މީހުން ޖާމިނުގައި ދޫކުރުމުގެ ޙައްޤު" ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ގޮތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ [illegible] [illegible] ފެނެއެވެ. އަދި އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާ އާއި 29 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ބައެއް ހިފެހެއްޓުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފުނުވާގޮތުގެމަތިން، ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޢަދުލުވެރި ޑިމޮކްރެޓިކް [illegible] ހިފެހެއްޓުމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ އެއްވެސް ޙައްޤެއް ހިފެހެއްޓެނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގައިވާ ޑިމޮކްރެޓިކް ޙާޖަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 6 ނުކުތާއަށްވެސް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް އެ ޤާނޫނުގައިވާ މިންވަރަށް ހިފަހެއްޓުމުގައި، ރައްޔިތުންގެ ދަޤީޤުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަމަށް ކޯޓުން ބަލަންވާނެކަން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ.

13- ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި[2] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރޭ މީހުން [illegible] ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ ފެށިގެން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބާއްވުމުގެ އިޖުރާއަތުތައް އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 36 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. އެ ގޮތުން އެ ޤާނޫނުގެ 30، 31، 32، 35 އަދި 36 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ އަންނަނިވި ޢިބާރާތުންނެވެ.

30. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] މި ޤާނޫނުން [illegible]
[illegible] މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް [illegible]
[illegible]
[illegible]

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]
[illegible]
[illegible]

31. މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible]
[illegible]

(ހ) [illegible]
[illegible]

(ށ) [illegible]
[illegible]

---

[2] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

32. ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގައި މިހާރު ދެވިފައިވާ، މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއްގައި، އަމުރުކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ބަލައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(ހ) ސިއްޙީ، ނަފްސާނީ، ސައިކޮލޮޖިކަލް ގޮތުން ކުރިމަތިވެފައިވާ އަސަރުތަކާއި ދަތިތައް.

(ށ) ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތާއި މިހާރު ދިރިއުޅޭ ހާލަތު.

(ނ) ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތާއި މިހާރު ދިރިއުޅޭ ކުއްޖާގެ ސަލާމަތާއި ހިމާޔަތް ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާ ކުރާގޮތް.

(ރ) ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ، ކުއްޖާގެ އިޖްތިމާޢީ މަސްލަހަތާއި ދިމާވެދާނެ ނުރައްކާ.

(ބ) ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގައި ދިމާވާ ހުރަސްތައް ބެލެނިވެރިޔާއަށް ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު.

(ޅ) ކުއްޖާ ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް.

(ކ) ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރާ މީހާގެ ޙާލަތު ކުއްޖާގެ ރައްކާ.

(އ) ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި، ސަރީޙަކޮށް މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގައި ދަށުން ދެވިފައިވާ، ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގެ ޙައްޤު ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާއަށް ނުވަތަ ދިރިއުޅޭ ގޮތްތައް ކުއްޖާގެ އެންމެ ރަނގަޅު މަޞްލަޙަތަށް ބަލާ ކަންކަން.

(ވ) މައްސަލައާ ގުޅޭ އަދި ބެހޭ އެހެނިހެން ކަންކަން.

35. (ހ) ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ސަރީޙަކޮށް މަރުޙަލާގައި ދިނުމަށް ޝަރީޢަތުގައި ދޫކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ، ޝަރީޢަތުގައި ތަޙްޤީޤުކުރާ އަމުރެއް ކޯޓަށް ނެރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރު ނެރުމަށްފަހު ބެލެނިވެރިޔާ ކުއްޖާގެ ސަރީޙަކޮށް ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ އެ އަމުރު ބަދަލު ކޯޓަށް އެ އަމުރު ބާޠިލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރެއް ކޯޓަށް ނެރުމުން، އެ އަމުރު ނެރުނު ކޯޓަށް ބަދަލު ސަރަޙައްދު ތަޙްޤީޤު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

36. (ހ) ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ސަރީޙަކޮށް މަރުޙަލާ ހިމެނޭގޮތުން، ދިނުމަށް ޝަރީޢަތުގައި ދޫކުރުމަށްފަހު ކޯޓަށް އަމުރުކުރާ ދަށުން ދިނުމަށް ޝަރީޢަތުގައި ހުރި މުއްދަތު ދިގުކުރުމަށްފަހު ކޯޓަށް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޯޓަށް ދެވިދާނެއެވެ، އެގޮތަށް ބެލެނިވެރިޔާގެ ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އަދަދާ މައްސަލައާ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ކޯޓަށް އެ މައްސަލަ ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައާ ބަދަލުކުރުމުގައި، އެ މައްސަލައެއްގައި އެންމެހާ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތައް އެ މައްސަލައިގައި ހުރިހާ ގޮތެއް، ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގެ ވިސްނުން ކަންކަން ކުރިމަތިވާ ހާލަތުގައި ބަދަލުކުރުމުން ސިފަކުރެވިދާނެއެވެ. މިކަން ކުއްޖާ ފުރިހަމަކުރި ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރާ ވިސްނުން ކަންކަން ކުރިމަތިވާ ހާލަތުގައި ބަދަލުކުރުމުން ސިފަކުރެވިދާނެއެވެ. މިކަން ކުއްޖާ ފުރިހަމަކުރި ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރާ ވިސްނުން ކޯޓުގައި ސަރީޙަ މަޢުލޫމާތުގައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައާ ކޯޓަށް ބަދަލުކުރާއިރު، ކުއްޖާގެ ތަރުބިއްޔަތުކުރާ ވިސްނުން، ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ސަރީޙަކޮށް މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހެޅުން ކޯޓަށް ޝަރީޢަތް މިހާރު ދޫކުރުމުގެ، އެގޮތަށް އެކަން ޝަރީޢަތުގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން ކަމުގައި މިހާރު ސަރީޙަކޮށްދިނުމަށްފަހު، ކޯޓަށް ނެރެވިދާނެއެވެ. އެ ހިސާބުން އެ ބަދަލުކުރުމުގެ ކަން ކޯޓަށް ދިނުމަށްވާނެއެވެ.

އެހެންކަމުން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 36 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމައަށް ބެލުމުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތުހުމަތު ކުރެވޭ [illegible] ބަންދުގެ [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 31 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން (ވ) އަށް [illegible] ކަންކަމަށް [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށް 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެއެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް، ޚުލާޞާ ދަޢުވާކުރުން

14- މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ސ. ފޭދޫ، އަސްރަފީގެ، އަލީ ޝާހުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުޑަކުދިންނަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަމުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ސ. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D3C/2020/19 އަމުރުން ސަރޗް ވޮރަންޓް ނުވަތަ މައްސަލަ ބައްލަވާ ފާސް އިއްޔެ ގެއްލުނު ކަސްޓަމަރުން ބަލަހައްޓައި އަލީ ޝާހު ބަންދުކުރެއްވުމަށް 24 ޖޫން 2020 ވަނަ ދުވަހު އަމުރުކުރައްވައިފައެވެ. އެއަމުރުގައިވެއެވެ؛

" މި ކޯޓުގެ އަމުރު d3C-CA/28/2020 އިން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިންނަކަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި ސ. ފޭދޫ އަސްރަފީގެ އަލީ ޝާހުގެ މައްޗަށް ހައްޔަރުގައި ބެހެއްޓުމުގެ 15 ދުވަހުގެ އަމުރެއް ނެރެފައިވަނިކޮށް މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ހޯދުމުން (ޔޫރިން ޓެސްޓް ސެމްޕަލް) އިން އަލީ ޝާހުގެ ސަރޗް ނިކުތުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރަކާ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދަށުން ކުރިމަތިލާން ޖެހޭތީ ޝަރުޢީ ކޯޓުގައި ޑްރަގް ޓެސްޓް ސަރޗް ސާމްޕަލްގެ ނަންބަރު 17-F/196/2020/753 ސިޓީން ސ. ފޭދޫ އަސްރަފީގެ އަލީ ޝާހު ސަރޗް ނިކުތުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ތަޙުޤީޤު ޖަވާބު ދިނުމާއެކު ޑްރަގް އަނިޔާވެރިވުމުގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 196-A2/DO3C/2020/02 ސިޓީން އަލީ ޝާހު ސަރޗް ނިކުތުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް ސ. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އެދިވަޑައިގެންނެވިއެވެ. 24 ޖޫން 2020 ގައި ބޭއްވުނު ބަންދުގެ ޝަރީޢަތް ނިންމުމަށް މެޖިސްޓްރޭޓްގައި ޑްރަގް އަނިޔާވެރިވުމުގެ ފަރާތްތަކުން (ފޮނުވި ޑްރަގް އަނިޔާވެރިވުމާއި ބެހޭގޮތުން ކުރާއިރު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުން ސ. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އެދިވަޑައިގެންނެވުމުން މިހެން ހުށަހަޅާފައިވާ ސ. ފޭދޫ އަސްރަފީގެ އަލީ ޝާހުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ޤާއިމުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ދަށުގައި ހިފެހެއްޓޭ ކަމަށްބެލެވޭތީއާއި މި މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ކަމުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ޖިންސީ އަނިޔާ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ކުށެއް ކަމުގައި ބެލެވޭތީ ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކަށް ބަންދުކޮށްފައި ހުރުމަކީ ބޭނުންތެރި، މިހެން މައްސަލަ މި މައްސަލާގެ ތަޙުޤީޤު ދިގުދެމިގެން ދިއުމުގެ ބޮޑު ނުރައްކާ، ހިމެނޭތީއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެއް ސަރޗް ނިކުތުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޑްރަގް އަނިޔާވެރިވުމުގެ ފަރާތުން ސ. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އެދިވަޑައިގެން، މިގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމެއް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ހުރި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ސ. ފޭދޫ އަސްރަފީގެ އަލީ (A203731) ޝާހު ބަންދުގައި

[illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި [illegible]

[illegible] (ކުޑަކުދިން [illegible]) ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ."

މި އަމުރަށް ބަލާއިރު، އަދި ޖިނާއީ ބަންދުކުރެވިފައިވަނީ [illegible]، އަދި ބަންދުކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ކަމާއި، ބަންދުގެ މުއްދަތަކީ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ނުވަތަ މައްސަލަ ބައްލަވާ ޤާޟީ އިތުރު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ކަމާއި، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި [illegible] އެ މައްސަލަ ބެލުމުން އެނގެން ނެތެވެ. އަދި އެ މައްސަލަ [illegible] އަދި ޖިނާއީ ބަންދުގައި ހުރިކަމާއި، [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލަ [illegible] ވާކަންވެސް އެނގެން ނެތެވެ.

15- އަދި ޖިނާއީ މައްސަލަ [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށުގެ [illegible] ސ. ފޭދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D3C/2020/19 ކޯޓު އަމުރުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ނުވަތަ މައްސަލަ ބައްލަވާ ޤާޟީ އިތުރު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ރިމާންޑު ޖަލްސާގައި އަދި ޖިނާއީ ބަންދުކުރުމަށް 24 ޖޫން 2020 ވަނަ ދުވަހު އަމުރުކޮށް އެ އަމުރުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާކަން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 981/2020/D/4 ދައުވާ ކޮށް [illegible] 'ކުޑަކުއްޖަކާ [illegible] ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ' އަދި ޖިނާއީ މައްސަލަ ސ. ފޭދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް 08 ޖުލައި 2020 ވަނަ ދުވަހު މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/145/2020/566 (02 ސެޕްޓެންބަރު 2020) ސިޓީއާއި، [illegible] ބަޔާން އެނގެން އޮތެވެ.

16- މައްސަލައިގެ ދައުވާކުރުމުން ސ. ފޭދޫ [illegible] އަދި ޖިނާއީ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި [illegible]، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] ސ. ފޭދޫ [illegible]

އެދިފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-NNB/DO7C/2020/4 (08 ޖުލައި 2020) ގެ ސިޓީއިން އެނގެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިންގަން ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަދި ޕާދު ބާސިކުރުމަށް ހިފެހެއްޓުމަށް އަދި ޕާދު ޝަރީޢަތް ނިމުނުދުވަހު ބަންދުކުރުމަށް ދުވަހު ދާންނެ ޖަލުގައި ބަންދުގައިކަމުން އެ ދުވަސްވަރުގެ ކަންކަމުގައި ހުކުމުން އެ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރެވޭނެ ވަގުތު ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ފަރާތުން އެ ކޯޓުގައި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް މައްސަލައިގެ ހިނގާދާ ގޮތް އަދި އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކާ ނުލާ ބެލިއިރު، މި މައްސަލައަށް އެކަށް ހަމަތައް ދިމާވެގެންދާނެ މި ދަރިވަރުގެ މިވަގުތުން އިޖުރާއަތްތަކެއް ކުރުގައި ފަރުދީ އަދާލަތު ގާނޫނުގެ ދަށުން ގެނެވޭ، ފޮރެންސިކް ސާވިސަސް ޑިރެކްޓަރޭޓުގެ ނަންބަރު 981/2020/D/2 (08 ޖުލައި 2020) ގެ ދަރުމަ ހުށަހަޅާ ފޯމުން، އަދި ޕާރުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ އިތުބާރުހުރި ތަކެތީގެ މައްޗަށް ހުރި މިންވަރު، އެ ހުށަހަޅާފައިވާ ބިދޭސީ އަމަލުތައް ހިންގުމުގެ ކަމުގެ ދަރުމަ ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ އިން އަނބުރާ ފުރުސަތުދޭ ގޮތުގެ ޢަދަލު ފުރުޞަތުއަށްވާކަން އެ ސިޓީން އެނގެން އޮވެއެވެ. ބެލިކަމަށް ސިޓީގެ ޚިޔާލުގައިވާ އަނބުރާލި ފަހައިނަތެވެ.

"...މި ކޭހުގެ ނަންބަރު 14/D7C/2020 ވާ ސިއްޙީއިން ހުށަހަޅާފައި ހުށަހެޅި ބިދޭސީން ހިފެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި މިހާރު، އެ ހުށަހަޅާފައިވާ ބިދޭސީ އަމަލުތައް ހިންގުމުގެ ކަމުގެ ދަރުމަ އިތުބާރުހުރި ނ. ލަންދޫ އަދާލަތު ކޯޓުން ބަލައިގަތުމަށް އެދި ޕާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދަރުމަ ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި މި ދަރިވަރުގެ ހުށަހަޅާ ކުރިން އެކަން ގެންގުޅެން ހުށަހެޅުމުގެ ހުރިހާ ހަމަތަކާ ގުޅުން އޮތުމާއި ހުށަހަޅާ ކަމުގެ ޝަރުޢީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ދަރުމަ ގެންގުޅެ. މި މައްސަލައިގައި ދައްކާފައިވާ ނ. ލަންދޫ، ބަސްބޭނުމުގެ އަދި ޕާރު އަދި ސަރަޙައްދު ހިނގުނުތަން ބަންދުކުރުމަށް ދުވަހު ނިމުނުދުވަހު ހުކުމާއި ހަމައަށްވާ ވަކިވަކިން ހިނގަމުންދާ. އެއީ މިސާލަކަށް ހުރި ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ދަރުމަ ކޯޓުގައި ހުރިހާ ސަރަޙައްދު ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ހިނގަމުންދާ ޝަރީޢަތް ހުއްޓުވުމަށް ކުރިމަތިވާ ހުރަހެއް ފަރާތްތަކުން. ޕާރު 14 ޖުލައި 2020 ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމެވެ. ބިދޭސީއާ އަނބުރާ ފޮނުވޭނެ ކަމަށް ފިޔަވަޅުއަޅާފައި ވެއެވެ. ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ކޯޓު ރޫމަށް ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ސަރަޙައްދުން ހިނގާ އެންމެފަހު ބަދަލުވުމުގައި ހުރި އަދި '12*14' ގެ ކޯޓުރޫމެއް. ކޯޓު ރޫމުގައި ބޭނުންކުރަން ފެންވަރު ގިނައިން ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ހުރިހާ ހަމަތައް ފުރިހަމަކުރަމުން ދަނީ. ހުކުމުގެ އިތުރުން ހިނގާ ސަރަޙައްދު މިފަދަ ބަޔާން އެއްގޮތަށް ހުށަހެޅި އެބަހުއްޓެވެ. ވީދިޔަ އަހަރެއްގައި ޢަދަދު ގިނަ އަދިކަމުގައި ގެންގުޅުމަކީ ކުރިމަތިވާ ޝަރީޢަތް ބަލަހައްޓާ ފަރާތް ކަމެވެ. ..."

[illegible] ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް [illegible]

[illegible]

[illegible] ކޮވިޑް 19 [illegible]

[illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ އިސްލާހު [illegible]

163 ވަނަ [illegible] 163-1 [illegible]

[illegible] (ހ) [illegible] (ށ) [illegible]

[illegible]

[illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible]

[illegible]."

[illegible]

[illegible] "... [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] 05 ދުވަހުގެ [illegible] ..." [illegible]

[illegible] ހިސާބުން ސަރަހައްދު [illegible] ނުވަތަ [illegible] އެ [illegible] ގައި [illegible]، އެ ވިޔަފާރީގައި [illegible] ވިޔަފާރިން [illegible]، "... މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] 05 ގްރާމްގެ [illegible] 05 ގްރާމްގެ [illegible]..." [illegible] އަދި [illegible] މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] 05 ގްރާމްގެ [illegible] މި [illegible] 05 ގްރާމްގެ [illegible] ކަމަށް [illegible] ނަގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި މި [illegible] ނުވަތަ [illegible] 31 އޮގަސްޓް 2020 ގައި [illegible] ލިޔުން، 02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި [illegible] ނަންބަރު 981/2020/CRC/529 (02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) [illegible] އެ [illegible] 5 (ފަހެއް) ގްރާމްގެ [illegible] އެ [illegible] އެނގެއެވެ. [illegible] އެ [illegible] އަދި [illegible] 02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި [illegible] އަދި [illegible] 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި [illegible] 60 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] ކަން އެނގެއެވެ.

17- ނ. ލަންދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ސިޓީއާ އެއްގޮތަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 981/2020/CRC/529 (02 ސެޕްޓެމްބަރ 2020) ދަޢުވާ ފޯމުން އަދި އޮފީހުގެ ވައްކަން ދަޢުވާކުރުމަށް ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/145/2020/566 (02 ސެޕްޓެމްބަރ 2020) ސިޓީ އަށް ބަލާއިރު، އެ ސިޓީގައިވަނީ:

"...ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ނަންބަރު 981/2020/D/2 (08 ޖުލައި 2020) ގެ [illegible] ފޯމުން، ނ. ލަންދޫ، [illegible] އަދި [illegible] ނ. ލަންދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން 08 ޖުލައި 2020 [illegible] ނ. ލަންދޫ [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ [illegible] ނ. ލަންދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގައި [illegible] އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޮގަސްޓް 2020) ގެ ސިޓީއިން [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ [illegible] އަދި [illegible] އެ ކޯޓުގެ [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] ނ. ލަންދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން [illegible] ނަންބަރު 22/2010 [illegible] 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ [illegible] 04 ސެޕްޓެމްބަރ 2020 [illegible] 04 ސެޕްޓެމްބަރ 2020 [illegible]..."

މިފަދައިން ބަޔާންވެގެން ވުމުން 02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައި އަދި ޕޮލިހުގެ މައްޗަށް ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއާއެކު އަދި ޕޮލިހުގެ ބަންދު މުއާމަލާތް ސަރޗްއޯޑަރ ނިޒާމުދީން ބަންދުކުރުމުން ށ. ފުނަދޫ ޕޮލިސްސްޓޭޝަނުގެ ކޯޓުން އަންގާފައިވާގޮތަށް ޑްރަގްސްޕެސިފިކޭޝަންގެ ފޯމުން ކުރިމިނަލް ކޯޓުގައި އިޖުރާއާތުން އެނގެއެވެ. އަދި ސާމްޕަލްގައިވާ ވިއްދާތަކަށް ބަލާފައި އިސްލާމް ބޭންކުދިޔަ ނ. ކަނޑިތީމުގެ ޑްރަގްސްޕެސިފިކޭޝަން ކޯޓުގެ ނަންބަރު D3C/2020/19 ކޯޓް އަމުރުން ޕޮލިހުގެ ނިޒާމުދީން ނަމަވެ މައްސަލަ ބައްލަވާ ފާސް އިބްރާ ގޯތި ކަނޑައަޅަނީދޭން ނިޔާވާ ޖާދުގައި އަދި ޕޮލިސް ބަންދުކުރުމުން 24 ގަޑި 2020 ވަނަ ދުވަހު ކޯރޓްއާ އަދާލުގެ ފޮނުއްވި ބޮޑުފުރަތަން 04 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހާ ހަމައަށް ހަމަވާކަން ދައުލަތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނާއި، އަދި ޝަރީޢަތުން އެ އަމުރުގެ ބޮޑުފުރަތަކަން ދުވަ ނިންމަވާކަން ދައުލަތުން ޕްރޮސިކިއުޝަންފަށް ހަމަވެއެވެ.

18- އަދި ޕޮލިހުގެ ބަންދު މުއާމަލާތް ސަރޗްއޯޑަރ ނިޒާމުދީން ބަންދުކުރުމުން ށ. ފުނަދޫ ޕޮލިސްސްޓޭޝަނުގެ ކޯޓުން އަންގާފައިވާގޮތަށް ޑްރަގްސްޕެސިފިކޭޝަންގެ ފޯމުން ކުރިމިނަލް ކޯޓުގައި އިޖުރާއާތު، 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގެ 13:01 ގައި ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/202/58 އަމުރު ނެރުއްވިއެވެ. އެ އަމުރުގައިވާގޮތަށް އަދި ޕޮލިހުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން 579/Cr-C/2002 ޕްރޮސިކިއުޝަނުގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ނިޒާމު ސަރޗްއޯޑަރ ވަކިކުރުމަށް ކަނޑައަޅަނީދީން ނ. ވަނަދޫ، އަސްލުގެ އަދި ޕޮލިހު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށެވެ. އަމުރު ނެރުއްވާ ސަބަބުތަކުގައިވާ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށްޓަކައިކަން އެ އަމުރުން އެނގެއެވެ.

19- އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އެއީ ހުށަހަޅާފައިވާ އަމުރަށް، ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ދަށުން ނިންމާފައިވާ ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/202/58 އަމުރު ކަމަށްވާއިރު، ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ޕްރޮސިކިއުޝަން އެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ދެއްކެވި ސަބަބު މުޖުތަމަޢު ވަކިކުރަން، އަދާލަތު ދިފާއުކުރުމަށް ކުރިއެރުމުގެ ނިޒާމް އެ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ދަށުން އަމުރު ނިންމާފައިވާކަމަށް ޝަރީޢަތަށް

ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ އަމުރު ނެރުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 579/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ "އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ނުވަތަ މައްސަލައެއްގެ ވަކިބައެއް ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ ގާއިދު" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމަށާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަނބުރާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ފޮނުވާލުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ސިޓީއަށް ބެލުމުން [illegible]، [illegible] ނ. ލަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މައްސަލަ އަނބުރާ ފޮނުވާލުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ [illegible] ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ނަންބަރު 2012/03/SC [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު D7C-31)A/196/2020/1 [illegible] (2020 [illegible] [illegible]

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމާއި، އެއީ އެހެން ކޯޓަކަށް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ގޮތުން ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމުގައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެއް ކޯޓުން އަނެއް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ބަދަލު މައްސަލަތަކުގެ ތެރެ ބަދަލު ކުރުމާ ބެހޭ ސަރކިއުލަރ (ނަންބަރު 2012/03/SC) ގައިވާ އިޖުރާއަތު މި މައްސަލައިގައި ތަތުބީޤު ކުރަން ޖެހޭކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

20- ކޯޓުތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސްލީ އިޚްތިޞާޞުގެ އިތުރުން އެ ކޯޓު ނިސްބަތްވާ ސަރަޙައްދު ގުޅިގެން މިސާލު އިޚްތިޞާޞްތަކުގެ ހުރިހާ ކަމާއި، އެގޮތުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ދިރާސާކުރާ ފަރާތްތަކަށް ޝާހިދުން ހާޒިރުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިދިނުމަށް ބޭނުންވާ ސަރަޙައްދު ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞްގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010) ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އިން އެނގެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ ޖިނާ ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގައި، ކަމުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ކޯޓަށް ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ހައްޤު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަށް ލިބިގެންވާކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެނގެން ހުރުމުން، ނ. ވެލިދޫ ޝާހިދުން ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ސާބިތުވާ ހިނގުމުގައި ކުށްތަކެއް ގުޅިފައިވާ ސަބަބުން، އަދި ޝާހިދުން އެވަގުތު ދިރިއުޅޭ ރަށުގައި ބަންދުކުރެވިފައި ހުރުމުން، އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރު ކުރުމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވެއެވެ. އަދި ޝާހިދުން އެ ވަގުތު ހުރި ތަނަކީ ދުރު ރަށެއް ކަމުގައިވާތީ، ދިރިއުޅޭ ރަށުން ބޭރުން ކޯޓަށް ބަންދުކުރެވިފައި ކޯޓުތަކުގެ މެނުވީ ނުކުރެވޭނެ ދިރިއުޅޭ ބޭނުންވާ ކަނޑުދަތުރުގެ ކުރިމަތިލާ ކަމަށް ހަމަޖެހިފައި، އަދި ޝާހިދުން ކޯޓަށް ހާޒިރު ކުރުމުގައި ދިރިއުޅޭ ރަށުގެ ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލުމަކީ އިންސާފު ލިބިދިނުމަށް ކަމާއި ޝާހިދުން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ ދަތިތައް ނައްތާލައި ކޯޓުން ޝާހިދުން ހޯދުމަށް ކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް ވާގޮތުގައި ޖިނާއީ އިންސާފު ލިބިދިނުމަށް ކޯޓުން ލިބިދިނުމަށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި މި އުސޫލު މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HCA-160 ގެ މައްސަލައިގައިވެސް ހަމަޖައްސަވައިފައެވެ.

21- [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެ މާއްދާގައިވަނީ އަންނަނިވި އިބާރާތުންނެވެ.

> 90. މައްސަލަ [illegible] މި މާއްދާގެ ދަށުން [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމުގެ އިތުރުން ކޯޓަށް [illegible]

އޮންނަކަމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގައި "... މި މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ... [illegible] މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމުގެ އިތުރުން ކޯޓަށް [illegible]" މި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި ވާއިރު، މައްސަލަ އަންނަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] ސ. [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ [illegible] އަދި [illegible] އެ [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] ސ. [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D7C-A/196/2020/1 (31 އޯގަސްޓު 2020) ސިޓީއިން އެނގެން އޮތުމުން މައްސަލަ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމުގައި ބުނެވޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫނެވެ.

22- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް، ބަންދުގައި ވަނިކޮށް، އަދި އެކަން ފާހަގަކޮށްފައި ވަނިކޮށް، އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަންދުގައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން [illegible] ސިޓީގައި އަދި ޖާރީ ބަންދުކުރެވިފައިވާ އަމުރުގެ މުއްދަތު 04 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހަކަށް ހަމަވާތީ، އަދި ޖާރީގެ ބަންދު ކުރުމަށް މުރާޖަޢާ ކުރުމަށްޓަކައި އަޑުއެހުމެއް 04 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ ކުރިން [illegible] އަދި ޖާރީ [illegible] އަމުރުގެ މުއްދަތު 04 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 އަށް ހަމަވާތީ ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކޯޓުގެ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ 09 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު ކަމަށާއި، 05 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 އިން

ފެނިގެން އަދި ޕޮލިސް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަދި ޕޮލިސްގެ ހުށަހެޅުން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ. މި ނުކުތާ އާއި ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރުމަށް މައްސަލައިގެ ބާވަތުން އަމުރުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅިގެން އެކު މައްސަލަ އެ ކޯޓުން ނިންމެވުމަށް ނުވަތަ އެނބުރި ފުރުސަތު ނަހަމަވެސް، ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ މައްސަލަ އުފުލިފައިވާ ގޮތާއި ބެލުމަށް ކުރިން ކަނޑައެޅުމަށް، އެހެނަސް ޕްރޮސިކިއުޝަނުގައި އެއްކޮށްދިން މައްސަލަ ނިންމުމުގެ އެންމެ ކޯޓުން މައްސަލަ ބަލައިގަތުން އެ ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބެލުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ބަންދުގައި ހުރުމަށް ހުކުމް އަރަނީ ޤާނޫނީ ބަންދުގެ މުއްދަތުގައި ނިޔާކޮށްފައިވާ ބާރު ފަހަރެއްކަމަށްވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ ހައްޔަރު ކުރެވޭ މީހަކު ކޯޓަށް ގެނެސް ހަތަރުދޮޅަސް ގަޑިއިރު ތެރޭގައި، ނުވަތަ ޤާނޫނު ކޯޓަށް ޙާޟިރުކުރުން، ނުވަތަ އެފަދަ އަދާލަތު ބަލާ ބާރު ލިބިފައިވާ ކޯޓެއްގައި ހާޒިރުކުރުމަށް ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ސަބަބުތަކާއި ނުވަތަ ކުށުގެ ތުހުމަތު ހުރި ސަބަބުތައް ބަޔާންކޮށްދީ، ގޮތުން ގެންދިއުމުގެ އިސްވެރި ބަންދުގެ ހަމަތަކާއި ބަލަން ވަކި ގޮތެއް ބުނެ، އެގޮތުން ބަލައިގަތުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ ބަންދުކުރުމުގެ ފަރާތުން އެބަހުރިތޯ ބެލުމެވެ. މި މައްސަލައިގެ ކުރިމަތިލާފައިވާ ގަވާއިދު އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް މެދުވެރިކޮށް ހުށަހަޅާ ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން މުއްދަތު ހިފެހެއްޓުމާ ބެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ގޮސް، އެ ކުށުގެ ބާވަތް ބަލައި ބަންދު ކުރިމަތިލީ އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވެފައި، އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްސަލައިގައި ސ. ކުރިއަށްގެންދާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިޔާ ތަޙްޤީޤު

ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާވެރިން ނުވަތަ ކޯޓުން ޢިލްމީ ފުރުޞަތުގައި ބަންދުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތްކަމަށްވާތީ، އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައެޅުމަށް ކޯޓުގައި ސ. ވަނަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަންދުކުރުން އެއް ކުރިމަތިލާފަދަ މި ކޯޓުގައި އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގައި ޝަރީޢަތުން ހިނގާފައިވާ މަރުޙަލާ އެ ކޯޓުން ކުރިއަށްދާ ދިމާއެއް ނެތެވެ. އަދި އެ ކޯޓުން އަންގާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތިން ކޯޓުން ހުކުމް އިއްވަވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން 31 އޯގަސްޓް 2020 ވާ ދުވަހުގައި

ވާއިރު، 02 ސެޕްޓެންބަރު 2020 ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 981/2020/CRC/529 (02 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) ދައުވާ ފޮނުވުން އެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން ސ. ފޭދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ސިޓީއާ އެއްގޮތަށް އެ ސިޓީގައިވާ 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި އެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި ވާކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން އެ މައްސަލަ އަނބުރާ ފޮނުވާލި ދުވަހުން މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ތާރީޚާ ދެމެދު އަދި ޖާބިރު ހުރި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަންދުގައި ކަމުގައި ބުނެވެން ނުވެއެވެ. އަދި އެއީ ޖާބިރުގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް 02 ސެޕްޓެންބަރު 2020 ގައި ހުށަހެޅިފައިވުމާއެކު އަދި އިތުރުން އޭނާ ހުރި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ފަހަރުން ދުވަހު ބަންދުގައިބެހެއްޓުމުގެ ބަދަލުވެ އުސޫލު ބަލަހައްޓާފައި އިތުރުކުރެވޭ ކަނޑައެޅިގެން ކުށުގެ ދަރަޖަ ޖިނާއީ ގޮތުގައި މިންގަނޑުގެ ހުއްޓުމަށް އުސޫލުތަކާއި އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ބަދަލުން ޝަރީޢަތް އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ކަމަށްވާއިރު އެއީ ޖާބިރުގެ ބަންދު މުއްދަތުކުރުމަށް ސ. ފޭދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ސިޓީގައި ބައްދަލުކުރައްވާފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވުމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް އަދި ޖާބިރުގެ ބަންދުކުރި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޚިލާފް އަދި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނެރެފައިވާ އަމުރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

ވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފެނޭތީ ސ. ފޭދޫ، އަސްރަފީގެ، އަލީ ޖާބިރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ބިނާކޮށް، އަލީ ޖާބިރުގެ މައްސަލަ ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަށް ކަނޑައެޅިގެން ދޭން ފަނޑިޔާރުން ބަލައިގަތުމަކަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/2020/58 ކޯޓު އަމުރު ބާތިލްކޮށް ޖާބިރު ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމައިފީމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(579-2020)/SHB/2020/58 އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރަން ށ. ފުނަދޫ އަސްކަރީގެ އަލީ ޖިހާދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ އަމުރު ބާތިލުކުރެވެން ނެތްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަޟީލަތުލްޤާޟީންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކުރީމެވެ.